

Tájékoztató

az öröklési rend

(a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény alapján):

Leszármazók öröklése

Törvényes örökös első sorban az örökhagyó gyermeke. Több gyermek fejenként egyenlő részben örököl. Az öröklésből kiesett gyermek vagy távolabbi leszármazó helyén egymás közt egyenlő részekben a kiesett gyermekei (unokák) örökölnek.

Házastárs öröklése leszármazó mellett

Az örökhagyó házastársát leszármazó örökös mellett megilleti a holtig tartó haszonélvezeti jog az örökhagyóval közösen lakott lakásán és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakán; és egy gyermekrészt a hagyaték többi részéből.

Házastárs öröklése szülő mellett

Ha leszármazó nincs vagy nem örökölhet, az örökhagyó házastársa örököli az örökhagyóval közösen lakott lakást és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakat. Az előzőben foglaltakban nem érintett hagyaték felét az örökhagyó házastársa örököli, másik felét az örökhagyó szülei örökölik fejenként egyenlő arányban. Az öröklésből kiesett szülő helyén a másik szülő és az örökhagyó házastársa örököl fejenként egyenlő arányban.

Házastárs egyedüli öröklése

Ha leszármazó és szülő nincs vagy nem örökölhet, az örökhagyó házastársa egyedül örököl.

Szülő és a szülő leszármazójának öröklése

Ha leszármazó és házastárs nincs vagy nem örökölhet, az örökhagyó szülői örökölnek fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölnek olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói. Ha a kiesett szülőnek leszármazója nincs vagy nem örökölhet, egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölnek.

Nagyszülő és a nagyszülő leszármazójának öröklése

Ha leszármazó, házastárs, szülő és szülőtől leszármazó nincs vagy nem örökölhet, törvényes örökösök egyenlő részekben az örökhagyó nagyszülői. Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső szülő helyén ennek leszármazói.

Ha a kiesett nagyszülőnek leszármazója nincs vagy nem örökölhet, helyette nagyszülőpárja, ha ő is kiesett, helyette leszármazója örököl. Ha valamelyik nagyszülőpár kiesett, és helyükön leszármazó nincs vagy nem örökölhet, az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár vagy az ő leszármazójuk örököli.

Dédszülő és a dédszülő leszármazójának öröklése

Ha nagyszülő és nagyszülőtől leszármazó nincs vagy nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökhagyó dédszülői. Az öröklésből kiesett dédszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső nagyszülő helyén ennek leszármazói.

Ha a kiesett dédszülőnek leszármazója nincs vagy nem örökölhet, helyette dédszülőpárja, ha ő is kiesett, helyette leszármazója örököl. Ha valamelyik dédszülőpár kiesett, és helyükön leszármazó nincs vagy nem örökölhet, az egész hagyatékot fejenként egyenlő részekben a többi dédszülőpár örököli.

Távolabbi felmenők öröklése

Ha dédszülő és dédszülőtől leszármazó nincs vagy nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökhagyó távolabbi felmenői.

ÁGI ÖRÖKLÉS

Ági vagyon

Ha nem az örökgyó leszarmazója a törvényes örökös, az örökgyóra valamelyik felmenőjéről öröklés vagy ajándékozás útján hárult vagyontárgy ági öröklés alá esik.

Ági öröklésnek van helye testvértől vagy a testvér leszarmazójától örökölt vagy ajándékba kapott vagyontárgyra, ha a vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszarmazója az örökgyóval közös felmenőjétől örökölte vagy ajándékba kapta. A vagyontárgy ági jellegét annak kell bizonyítania, aki azt ezen a címen örökölné.

Ági örökösök

A szülő örököli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy felmenőjéről hárultak az örökgyóra. A kieső szülő helyén az ő leszarmazói örökölnék a törvényes öröklés általános szabályai szerint.

Ha mind az ági vagyontárgy öröklésére jögszult szülő, mind annak leszarmazója kiesett, a nagyszülő; ha ő is kiesett, az örökgyó távolabbi felmenője örököli azt a vagyontárgyat, amely róla vagy felmenőjéről hárult az örökgyóra. Ha ági örökös nincs, az ági vagyontárgy az örökgyó egyéb vagyonával esik egy tekintet alá.

Tájékoztató külföldi vagyon esetén:

Az öröklési ügyekről és az európai öröklési bizonyítványról szóló 650/2012/EU rendelet alapján a magyar állampolgárnak Magyarország és az Európai Unió más állama területén lévő hagyatéki vagyonát annak az államnak a joga szerint kell leltározni, amelynek területén az örökgyó szokásos tartózkodási helye elhalálozásának időpontjában volt. A külföldi vagyont a hagyatéki leltárba akkor kell felvenni, ha annak meglétét és hagyatékhöz tartozását igazolták.

Biztosítási intézkedés:

*A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: Hetv). 32. § (1) bekezdése alapján, ha a hagyatéék átadására még nem került sor, az **öröklésben érdekelt azonban valószínűsítette, hogy a hagyatéékhoz tartozó vagyontárgy veszélyben van**, az öröklésben érdekelt **indokolt kérelmére** - amíg a leltárt meg nem küldte a közjegyzőnek, a jegyző, azt követően – a közjegyző végzésben biztosítási intézkedésként elrendelheti a leltárba felvett belföldi vagyonnak, e vagyon meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyaknak:*

a.) bírósági letétbe helyezését,

b) hatósági vagy közjegyzői letétbe vételét (az elrendelő személyének megfelelően),

c) birtokba adását (birtokban hagyását),

d) a zárlatát, szükség esetén a zár alá vétellel– ha e törvény másképp nem rendelkezik – a bírósági végrehajtásról szóló törvényben szereplő zárlat szabályainak és a zárgondnokra vonatkozó szabályoknak a megfelelő alkalmazásával,

e) a zárolását (ha az pénzforgalmi szolgáltatónál elhelyezett vagy kezelt vagyon)

f) értékesítését, és a vételárnak az a) vagy b) pont szerinti megőrzését, ha azok

fa) gyors romlásnak vannak kitéve,

fb) huzamos tárolására alkalmatlanok,

fc) kezelésük, tárolásuk, illetve őrzésük – különösen a vagyontárgyak értékére vagy tárolási, kezelési költségeire tekintettel – aránytalan és jelentős költséggel járnak, vagy

fd) értékük az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolás miatt jelentősen csökkenne.

A Htv. 32. § (2) bekezdése alapján, ha a leltár szerint a hagyatékban a Ptk. gazdasági társaságokra és szervezetekre vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott társasági, illetve szervezeti részesedés van, - amíg a leltárt meg nem küldték a közjegyzőnek, a jegyző, azt követően – a közjegyzői biztosítási intézkedésként a tagsági (szervezeti) jogok gyakorlására a társaság (szervezet) vagy a működésében érintett más személy, szervezet indokolt kérelmére ügygondnokot rendelhet ki, ha az intézkedés nyilvánvalóan a társasági (szervezeti) vagyon megóvása vagy a társaság (szervezet) működésének biztosítása érdekében szükséges. **Ügygondnok csak akkor rendelhető ki**, ha az eljárásnak előrelátható díját és költségét a kérelmező – a hagyatéki eljárás költségeitől függetlenül – megelőlegezi és viseli.

Iratbetekintési jog:

A felek, valamint azok képviselői az eljárás során az ügy iratait külön engedély nélkül megtekinthetik és azokról maguknak másolatokat vagy kivonatokat készíthetnek. A hagyatéki eljárás jegyzőnél található iratainak nem hiteles másolatáért járó díj mértéke oldalanként 100,- Ft. Ha az iratmásolat nagy mennyisége azt indokolja, a másolást a jegyző a fentiek alapján számított összeg megelőlegezéséhez kötheti.

Eljárás menete

A hagyatéki eljárás akkor indul, amikor a jegyző a halottvizsgálati bizonyítvány alapján, ennek a hiányában a holtak nyilvánító vagy a halál tényét megállapító végzés alapján vagy olyan személynek a bejelentése alapján, akinek a hagyatéki eljárás megindításához jogi érdeke fűződik, az örökös haláláról értesül. A jegyző a hozzá becsatolt iratok alapján elkészíti a hagyatéki leltárt és megküldi az illetékes közjegyzőnek. (Ha leltár felvételére – hagyatéki vagyon hiányában – nem kerül sor, az eljárást a jegyző megszünteti.)

Az eljárás lefolytatására

- a) az örökös utolsó belföldi lakóhelye,
- b) az a) pontban foglaltak hiányában az örökös utolsó belföldi tartózkodási helye,
- c) az a) és b) pontokban foglaltak hiányában az örökös belföldi elhalálozásának helye,
- d) az a)-) pontokban foglaltak hiányában a hagyatéki vagyon fekvésének helye,
- e) az a)-d) pontokban foglaltak hiányában a Magyar Országos Közjegyzői Kamara – az öröklésben érdekelt hozzá benyújtott kérelme alapján történő – kijelölése szerinti közjegyző illetékes. A felsoroltak egymást követő és kizáró sorrendben állnak fenn.

A közjegyző a hagyatékot tárgyalás nélkül adja át a hagyatéki leltár hiánytalan és szabályszerű beérkezését követő 45 napon belül, feltéve, ha a hagyaték átadásához szükséges adatok és nyilatkozatok rendelkezésre állnak és további intézkedés megtételére nincs szükség.

Tárgyalást kell tartani, ha

- a) az örökös után végintézkedés maradt,
- b) több örökösként érdekelt közül valamelyik örökösként érdekelt öröklési érdeke a rendelkezésre álló adatok alapján megállapíthatóan veszélyeztetve van és ez a személy
 - ba) méhmagzat,
 - bb) kiskorú,

- bc) cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló nagykorú,
- bd) törvényes képviselővel vagy meghatalmazottal nem rendelkező, ismeretlen helyen tartózkodó vagy az ügyeinek vitelében más okból akadályozott természetes személy.
- c) a megkötni kívánt egyezség jogszerűsége a rendelkezésre álló adatok alapján nem ítéltető meg, vagy a megkötni kívánt egyezség jogszabályba ütközőnek tűnik,
- d) az örökösként érdekeltek egyezségükbe – a hagyatéki hitelezőn kívül – más személyt is be akarnak vonni,
- e) a közjegyző a tárgyalás tartását vitás körülmény felmerülése miatt vagy egyéb okból indokoltnak tartja.
- f) – a (4) bekezdésben foglaltak kivételével – a tárgyalás tartását valamelyik öröklésben érdekelt fél kéri vagy
- g) az özvegyi jog megváltása iránti igényt a hagyatéki eljárásban terjesztik elő.

A közjegyző a tárgyaláson hozott hagyatékátadó végzést a tárgyalás napján kihirdeti. A tárgyaláson kívül hozott végzést az érdekeltekkel kézbesítés útján kell közölni. A közjegyző végzése elleni fellebbezést a végzést hozó közjegyzőnél kell előterjeszteni és a törvényszékhez kell címezni.

Várható költség

A jegyző előtti halálesettel kapcsolatos eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 33. § (2) bekezdés 4. pontja alapján illetékmentes.

A közjegyző részére törvény alapján végzett közjegyzői eljárásáért munkadíjat és költségtérítést kell fizetni, amit kérelemre indult eljárás esetén az eljárást kezdeményező fél, hivatalból indult eljárás esetén az abban érdekelt fél köteles megfizetni. Több fél esetén a fizetési kötelezettség egyetemleges.

A munkadíjat és a költségtérítést a közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII.23.) IM rendeletben (a továbbiakban: díjrendelet) foglalt díjszabás alapján kell megállapítani és a várható összegükről a feleket az eljárás megkezdésekor tájékoztatja a közjegyző.

Egyezség

Az örökösként érdekelteknek az eljárás leltározási szakaszában lehetőségük van egymással, valamint a hagyatéki hitelezőkkel egyezséget kötni. Ha a felek között a leltározási szakaszban megállapodás jön létre, az erről készült teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt írásbeli nyilatkozatukat, a megállapodást kötő felek közös kérelmére a jegyző a hagyatéki leltár mellékleteként a közjegyzőhöz továbbítja jóváhagyás céljából.

A feleknek közvetítői eljárás igénybevételeire is lehetőségük van, továbbá az egyezségkötésre a közjegyző előtti eljárásban is sor kerülhet.

Ha az örökösként érdekelt a hagyatéki eljárásban az általa öröklés, halál esetére szóló ajándékozás, dologi hagyomány, végintézkedéssel létesített bizalmi vagyonkezelés jogcímén megszerzett hagyatéki vagyon egészét vagy részét az öröklésben érdekelt más személyre, a kieséses örökösre vagy a hagyatéki hitelezőre átruházza vagy az igénylőnek – az eredetileg a hagyatékhhoz tartozónak tekintett – vagyontárgyra vonatkozó igényét elismeri, a közjegyző ezeket a jognyilatkozatokat egyezségbe foglalja és dönt az egyezség jóváhagyásáról.

A közjegyző végzésével jóváhagyott egyezség a bíróság által jóváhagyott egyezséggel azonos hatályú.